32. TABOR SLOVENCEV PO SVETU

Razvoj Slovenije v 35. letih

Izseljensko društvo Slovenija v svetu
Ljubljana, 2026

Slavnostna prireditev

– 32. tabor Slovencev po svetu – Razvoj Slovenije v 35. letih

V nedeljo, 28. junija 2026 v Zavodu sv. Stanislava

Ob 17.00 **Sv. maša za Slovence doma in po svetu**
Somaševanje škofa dr. Franca Šuštarja z izseljenskimi duhovniki

Ob 18.00 **Slovenska in izseljenska himna** (Pihalna godba Ig)

Ob 18.15 Uvodni pozdravi

- **mag. Uroš Zorn**, predsednik Izseljenskega društva Slovenija v svetu
- **Tone Kajzer**, minister za zunanje in evropske zadeve RS
- **dr. Helena Jaklitsch**, državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu
- **Pihalna godba Ig**, Slovenska koračnica
- Nastop maturantov iz Argentine **RAST 55**

Okrogla miza

Razvoj Slovenije v 35. letih – Kako uspešno razviti mlado državo

- **dr. Aleš Štrancar**, podjetnik in raziskovalec
- **dr. Federico V. Potočnik**, zdravnik infektolog
- **dr. Miloš Čotar**, predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete

Moderatorka: novinarka Vida Petrovčič

Kulturni program

- **Folklorna skupina Mladika** iz Buenos Airesa
- **Tone Kuntner**, recitacija
- **Glasbena skupina Los Tilos** iz Argentine

Na koncu nazdravimo na 35 let slovenske samostojnosti!

S podporo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Sveta maša

Razvoj Slovenije v 35 letih – Kako uspešno razviti mlado državo

32. tabor Slovencev po svetu smo kot vsako leto pričeli s sveto mašo. Škof dr. Franc Šuštar je z izseljenskimi duhovniki daroval sveto mašo v kapeli zavoda svetega Stanislava, RAST 55 pa jo je popestrila s svojim petjem in branjem. Škof je navzoče nagovoril s pridigo.

Pridiga škofa dr. Franca Šuštarja

Spoštovani bratje in sestre!

Že tradicionalno smo se zbrali tukaj v Zavodu sv. Stanislava k sveti maši za Slovence doma in po svetu ter za domovino ob dnevu državnosti. Prav je, da se posebej danes Bogu zahvaljujemo za našo domovino, za vse Slovence v naši državi in po svetu, za našo zgodovino in kulturo – za vse dobrote, ki jih prejemamo od našega naroda. Ob tem pa tudi dobrega Boga prosimo za blagoslov in Marijinega varstva tako za celotni narod in državo, za vse Slovence – za vsakega posameznika znotraj naše države, v zamejstvu in v tujini. Danes in ob državnem prazniku je to še prav posebej izpostavljeno, čeprav se zavedamo, da je za te stvari potrebno moliti vsak dan. Poleg tega pa smo s seboj prinesli še veliko osebnih namenov, ki jih želimo položiti v to molitveno in evharistično srečanje.

Ko obhajamo dan državnosti, ga želimo praznovati kot zavedni Slovenci in dobri kristjani. Veliko je različnih slovesnosti s spominjanjem na velika dela in zasluge naših dobrih ljudi, saj letos obhajamo že 35-letnico osamosvojitve in samostojnosti. Pri tej sveti maši, pa mi želimo dati poseben prispevek za domovino in za vse Slovence – prispevek vernega človeka: to je molitev in priprošnja k Bogu. Zato molimo za narod: z zahvalo, ponosom, veseljem in s prošnjo.

Najprej je zahvala **Bogu in ljudem**. Pomislimo pri tej zahvali na ljudi, ki so ustvarjali našo zgodovino, ne samo nekaj zadnjih let, pač pa vsa stoletja našega obstoja. Spomnimo se ljudi, ki so povezani z našimi družinami in rodbinami. Marsikdo si prizadeva, da bi v družinskem drevesu spoznaval življenje in preteklost svojih prednikov. Ob naših sorodnikih so pa tudi sosedje, sovaščani in someščani. Pomislimo na vse izročilo, ki so ga posredovali skozi rodove, da smo mi lahko prejeli vero in kulturo, na katero smo ponosni.

Naslednja beseda ob našem praznovanju je **ponos**. Ta ponos ne pomeni napuh, ali da se hočemo postavljati nad druge. Pač pa pomeni, da smo ponosni na svojo družino, na svoj kraj, na svoj narod; da smo ponosni in hvaležni za to, kar nam je bilo podarjeno in kar smo s svojim delom in sodelovanjem ustvarili. To je priznanje in veselje nad darovi; s tem pokažemo, da nam to nekaj pomeni, se tega ne sramujemo in se zavzemamo za to, da bi svoje izročilo še obogatili. Še posebej vas vabim, da ste ponosni na to, da ste verni in da nikjer ne bi skrivali svoje vere in svojih krščanskih vrednot.

S tem je povezano **veselje**. Prav je, da se veselimo ob tem, da imamo lepo in dobro domovino, razmeroma dobro življenje, standard, ki ga podobnega redkokje najdemo v svetu – varnost, dobrine… Veselje nad duhovnimi darovi in tudi medsebojno človeško dobroto in medsebojno povezanost.

Vse to nas vabi tudi k temu, da dobro poznamo svojo deželo, da se zanimamo za svoje bližnje; da poznamo svojo kulturo in jo po svojih sposobnostih in močeh bogatimo; kako pomembno je, da poznamo čim bolj verodostojno zgodovino našega naroda; zgodovino naših vasi in mest. To nam pomaga k razumevanju našega družbenega življenja, kulture, gospodarstva in politike. Čeprav bi si kdo mislil, s tem se ukvarjajo drugi ljudje, politiki in gospodarstveniki, vemo, da vsak od nas lahko veliko vpliva in prispeva k življenju.

Kot kristjani pa imamo ta privilegij, da je lahko naš prispevek za domovino tudi **molitev** in **prošnja** pred Bogom. To ni le privilegij, mislim da je tudi naša dolžnost, da v svojem imenu in imenu naroda prosimo Boga za vse mogoče namene v življenju našega naroda. Prosimo ga, da nam pomaga v raznih težavah; vedno je kaj za prosit: za sebe, družino, državo, svet, zdravje, mir v dušah in v svetu… Ko gledamo na svoj narod, vas prosim, da bi gledali tako, kot na svoj dom, na svojo hišo, stanovanje, dvorišče in na sosede.

Pri vseh teh stvareh pa je prav, da čutimo do svoje domovine tudi **odgovornost**. Vsak dar je tudi obveza; pri vsakem daru je odgovornost, kaj bom s tem darom storil. Morda se komu zdi, da je vse samo po sebi umevno – da je tako dano od vedno in za vedno; vendar ni. Domovina in svet nas kličeta k sodelovanju in odgovornosti: na vseh področjih. Kadar smo ogroženi ali če kaj zgubimo, vemo kaj nam to pomeni, npr. zdravje, mir, varnost. Potrebno je stalno sodelovati, poživljati in živeti v polnosti:

- **Za sebe** – vzgoja in rast v zrelo osebnost.
- **V družini** – odgovornost za moža in ženo in žena za moža, za otroke in starše.
- **V družbi** – za sosede, svoj kraj, župnijo in Cerkev, za državo, za svet in človeštvo.
- **V politiki** – sodelovati, ljubezen do bližnjega; politika ni umazano delo, temveč najboljši izraz ljubezni do bližnjega, skrb, delo in vrednote; da bi ljudje živeli v pravičnosti, miru in solidarnosti; da bi skupaj živeli po Božjih zapovedih – po nauku Jezusa Kristusa.

O sodelovanju med Bogom in človekom nam govori Božja beseda današnjega prvega berila. Predstavi nam Božjega moža – preroka Elizeja. Pri tem se spomnimo, da smo tudi mi prejeli pri krstu preroško dostojanstvo in bili maziljeni; potem še enkrat pri birmi. Preko prerokov, preko maziljencev je Bog prisoten med ljudstvom. Slišali smo o preroku Elizeju, ki je bil kot tujec lepo sprejet in postrežen od dveh preprostih ljudi. Elizej je želel povrniti njuno človeško dobroto: in to je storil tako, da je prosil Boga za posredovanje. Bog je preko molitve tega Božjega moža naklonil zakoncema tako zaželenega otroka. V Elizeju sta prepoznala Božje delovanje in preko njega Božjo dobroto.

V današnjem evangeliju pa nas Jezus postavlja pred nenavadno izbiro: koga imamo rajši; koga bomo izbrali in ga postavili na prvo mesto. Pred oči nam postavi očeta in mater, otroke, celo skrb za lastno življenje. Poleg vseh teh, pa nam postavi samega sebe. Če na prvo mesto postavimo kaj drugega kot Boga, kot Jezusa Kristusa, potem pravi, da nismo njega vredni. Če pa vse stvari in ljubljene ljudi, ter svoje križe postavimo v Božje roke in hodimo za Jezusom, potem bomo prejeli Božje življenje.

Dobro je, da večkrat premišljujemo o svojih izbirah pri stvareh in dejanjih. Vsi imamo izkušnje, kako se stvari postarajo, kako se odnosi med ljudmi spreminjajo, kako se množijo z leti križi in težave. Če izbiramo samo te zemeljske stvari, se bomo kmalu čutili ogoljufane in prazne. Če pa izberemo Gospoda, ki vse to pozna in nosi v svojih rokah, pa bomo v njem varni; izgubili pa tudi ne bomo ničesar. Pri tem nam pomaga Božja beseda, ki nas vodi in uči. Odpirajmo svoja srca tej besedi in Božjim možem in ženam, po katerih nas Gospod spremlja, da bomo vredni Gospoda in da bomo prejeli njegovo plačilo v nebesih. To lahko razumemo tudi kot tisto svetost, o kateri je govoril pred 30 leti na svojem prvem obisku v Sloveniji papež sv. Janez Pavel II, ko je rekel, da je svetost tista edina sila, ki lahko spreminja svet.

Veselimo se svoje države, kot smo se je veselili pred 35 leti ob ustanovitvi in samostojnosti, veselimo se drug drugega, hkrati pa prosimo Gospoda, da nam pomaga, saj smo vsi tudi grešni ljudje in potrebni usmiljena, odpuščanja naših grehov in predvsem ljubezni. Gospod je zvest in blizu! Naj bo predvsem to razlog našega veselja za življenje v tej domovini in potem vso večnost v nebeški domovini. Amen.

Slavnostna prireditev

Po sveti maši smo se prestavili v dvorano Matije Tomca, kjer je goste ob pozdravu sprejel Andrej Žnidar, povezovalec letošnjega tabora. Slavje smo začeli s slovensko in izseljensko himno, ki sta ju zaigrala Ižanska godba, izseljensko himno pa smo tudi skupaj zapeli ob vodstvu bas baritonista Marka Finka.

Nato so sledili uvodni pozdravi visokih gostov.

Leta 1994 je društvo Slovenija v svetu prvič organiziralo shod, javno tribuno, z naslovom Tabor Slovencev po svetu, na katerem so izseljenci prvič v Sloveniji predstavili svoja prizadevanja za ohranjanje slovenstva v diaspori.

K uvodnemu pozdravu slavja smo povabili predsednika društva Slovenija v svetu, mag. Uroša Zorna, Slovenca, rojenega v Parizu.

Mag. Uroš Zorn, predsednik izseljenskega društva Slovenija v svetu

Spoštovane gospe, cenjeni gospodje, prisrčno pozdravljeni na slavnostnem 32. Taboru Izseljenskega društva Slovenija v svetu ob 35-letnici samostojne Slovenije!

Poseben pozdrav in zahvala za darovano sv. mašo naj gre pomožnemu škofu msgr. Dr. Franciju Šuštarju in somaševalcu g. Toniju Burja.

Iskren in hvaležen pozdrav g. ministru Tonetu Kajzerju, državni sekretarki za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Heleni Jaklitsch, ge. Alenki Jeraj, cenjenim oblikovalcem okrogle mize dr. Alešu Štrancarju, dr. Federicu Potočniku in dr. Milošu Čotarju, ge. Vidi Petrovčič, dijakom iz Argentine RAST 55, folklorni skupini Mladika, pesniku Tonetu Kuntnerju, glasbeni skupini Los Tilos iz Argentine, vsem dragim gostom iz zamejstva, izseljenstva, zdomstva in domovine in, seveda, Pihalni godbi Ig, s katero je prvič zazvenela v instrumentalni priredbi Igorja Podpečana himna Slovenije v svetu.

Naj začnem s srčnimi voščili vsem ob dragocenem jubileju, 35-letnici naše drage, samostojne države Slovenije, ki smo ji posvetili letošnji Tabor. Ko je v kritičnih trenutkih slovenskega osamosvajanja v Parizu, kjer sem takrat živel z družino, na Trocaderu ob Eifflovem stolpu, množica pariških Slovencev demonstrirala proti agresiji in zaostrovanju razmer v domovini, si kot najstnik, nisem še znal do kraja razložiti hudo zaskrbljenih obrazov staršev. Danes, ko že 30 let živim v svobodni, demokratični Sloveniji, se dobro zavedam takratnih stisk in skrbi, ko je nad Slovenijo visel Damoklejev meč. Od tistih časov se je v neodvisni državi veliko spremenilo, čeprav

se bo treba še za marsikaj potruditi. A vendar, Slovenija je tudi v mednarodnih krogih dosegla ugled, uspehe in priznanja, nikoli pa ni vse tako dobro, da ne bi lahko bilo še boljše. Življenje je vsakodnevna dinamična bitka, ki se mora spopadati z včasih tudi nepričakovanimi izzivi, ki zahtevajo prožnost in hitro prilagajanje zunanjim dejavnikom. V tem procesu bi morali še bolj okrepljeno, zavestno in odgovorno sodelovati vsi Slovenci doma, v zamejstvu in po svetu. Morali bi okrepiti tudi domoljubje, narodno zavednost, zdrav ponos pripadnosti trdoživemu narodu, ki mu je v dolgih stoletjih, brez lastne politične tvorbe, na prepišnem, strateško pomembnem in izpostavljenem ozemlju, obkroženem z velikimi, močnejšimi in tudi grabežljivimi narodi, uspelo preživeti in priti do lastne neodvisne države. Zato veselimo se je, čuvajmo jo in pomagajmo ji po svojih najboljših močeh. Od vsakega posameznika je odvisen njen obstoj, razvoj in uspeh. Okrog teh misli se bo danes razvil pogovor ob okrogli mizi.

A tudi duhovna dimenzija uravnava »daljo in nebesno stran«. Pri tem čaka Slovenijo pomemben, za narod usoden korak, ki bi vsem dal moč, da bi si lahko iskreno pogledali v oči, iskreno priznali storjene krivice, sprejeli zgodovinska dejstva, priznali dostojanstvo slehernega človeka in zaživeli v spoštovanju, miru in slogi. To je ob vsestranskem blagostanju in čim tesnejšem povezovanju rojakov izven matice največja želja, ki jo v Društvu Slovenija v svetu ob 32. Taboru izrekamo za 35. rojstni dan naše mlade države.

Naj Bog spremlja in blagoslavlja našo ljubo domovino!

Letošnji tabor Slovencev po svetu slavi 35. obletnico samostojne Slovenije, tisočletni sen, ki se je uresničil naši generaciji. Z uvodnim pozdravom je na oder prišla dr. Helena Jaklitsch, državna sekretarka na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Helena Jaklitsch, državna sekretarka na Uradu za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Spoštovani predsednik Slovenije v svetu, gospod mag. Zorn, spoštovani minister za zunanje zadeve, gospod Kajzer, spoštovan ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Franc Šuštar, spoštovani Slovenci, ki ste te dni v matični domovini in gostje iz Slovenije; dragi zbrani rojaki. Vesela sem, da lahko prav te dni, ko se iskreno veselimo 35. rojstnega dne samostojne slovenske države, med nami pozdravimo naše rojake iz Argentine. Lepo je, da vsaka generacija, ko konča srednješolski tečaj ravnatelja Marka Bajuka v Buenos Airesu, obišče domovino svojih starih staršev, nekateri celo že svojih pradedkov in prababic. Na ta način se utrjuje nevidna in vendar močna vez med dvema svetovoma, ki sta oba tudi vaš svet. Svet bogate slovenske besede, kulture in žlahtne tradicije, ki jo v dneh, ko ste v Sloveniji, še bolj intenzivno čutite in doživite, ter vsakodnevni argentinski svet. Mi, ki smo tu, se vsako leto razveselimo obiska mladih, tudi zato, ker lahko preko njihovih krasnih nastopov vsakič znova začutimo talente tistega dela našega naroda, ki je moral zapustiti domovino pred osmimi desetletji, da je preživel. Čeprav od takrat štejemo že tretjo in četrto generacijo, še vedno vidimo zgodbo ljubezni, zgodbo zvestobe, zgodbo uresničenih potencialov – ta ljubezen in ta zvestoba vas ohranja kot pomemben del našega naroda, čeprav živite na drugem koncu sveta.

Letos je naše veselje še toliko večje, ker lahko pozdravimo tudi folklorno skupino Mladika in glasbeno skupino Los Tilos, ki prav tako prihajajo iz Argentine. To veselje je prepleteno s hvaležnostjo vašim prednikom, ki so, čeprav tisoče kilometrov stran, prenašali na vas ljubezen do slovenske domovine, do tega, kar Slovenci smo – ponosen narod z izjemno zgodovino, ki hoče biti gospodar na svoji zemlji.

Biti dober gospodar na svoji zemlji pa ob ljubezni do svojega doma, svojega rodu in svoje zemlje ter ob spoštovanju zapuščine premnogih naših rodov zahteva tudi znanje ter zmožnost prilagajanja novim izzivom ter drznosti, ki je potrebna za premikanje že doseženih mej. Prav zato pozdravljam odločitev društva Slovenija v svetu, da letošnji tabor poveže s premislekom o krepitvi naše mlade države na vseh njenih področjih – podjetništvu, raziskovanju in inovacijah, znanosti, pa tudi srčnosti, ki jo prinaša naša žlahtna kultura. Verjamem, da bo beseda nanesla na to, kako lahko tudi na teh področjih krepimo povezanost z našimi rojaki v zamejstvu in po svetu in zakaj je to pomembno.

Naj ob koncu svojega pozdrava vsem zaželim lep današnji večer, vam, naši dragi Sloveniji ob njenem rojstnem dnevu vse najboljše, dragi rojaki, ki ste v teh dneh v Sloveniji pa, da bi se res čutili sprejeti kot nepogrešljivi del našega naroda.

Srečno, Slovenija!

Nato je zbrane nagovoril minister za zunanje in evropske zadeve, g. Tone Kajzer.

Tone Kajzer, minister za zunanje in evropske zadeve

Vsem želim en lep dober večer. Moram reči, da mi je v izjemno veliko veselje in veliko čast, da sem lahko danes tukaj z vami. Prihajam direktno iz tujine, kot se spodobi za zunanjega ministra – da je zunaj, da dela za Slovenijo, ampak danes mi je srce zaigralo, ko sem slišal vse te pesmi in slovensko besedo. Moram pa spoštovati protokol in povedati svoj nagovor.

Spoštovana državna sekretarka Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, gospa Jaklitsch, spoštovani predstavniki Izseljenskega društva Slovenija v svetu, gospod Zorn, spoštovana poslanka, drage Slovenke in Slovenci po svetu in tukaj, v Sloveniji.

Mislim, da nam je vsem jasno, da če slišimo slovenščino v Ljubljani je to nekaj povsem samoumevnega. Ko pa sliši slovenščino v Buenos Airesu, Clevelandu, Berlinu, na univerzi daleč od Slovenije ali pa v Skandinaviji, kjer sem deloval več kot deset let, razumemo nekaj drugega: da slovenski jezik ni vezan samo na prostor. Vezan je na nas – na ljudi, na družine, na spomin, na delo skupnosti, ki so negovale slovenski jezik; to je naša identiteta. Tako smo ohranjali in ohranjamo tradicijo in znamo ostati Slovenci tudi takrat, ko je Slovenija daleč. Z veliko požrtvovalnostjo in brez plačila.

Zato je Tabor Slovencev po svetu več kot srečanje. Dejansko je dokaz, da Slovenija ni samo država znotraj svojih meja, ampak je tudi skupnost, srčna skupnost ljudi, ki Slovenijo nosi s seboj v srcu, v jeziku, znanju, delu, podjetnosti in zvestobi svojim koreninam.

Dovolite mi, da se posebej zahvalim Izseljenskemu društvu Slovenija v svetu. Njegova posebnost je prav v tem, da so ga soustvarili ljudje z lastno izkušnjo izseljenstva in vrnitve v Slovenijo. Zato njegovo delo ni le organizacijsko, temveč tudi osebno, življenjsko in povezovalno.

Letošnja tema tabora - razvoj Slovenije v 35. letih nas spomni, da mlada država ne raste samo znotraj svojih meja. Raste z ljudmi, ki jo predstavljajo v svetu. Rastemo skupaj z znanjem, delom, ugledom in zaupanjem, ki ga slovenske skupnosti gradite v državah, kjer živite, z našo skupno verodostojnostjo.

Pri tem ima posebno mesto slovenski jezik. Mreža lektoratov in študijev slovenščine na tujih univerzah je ena najpomembnejših vezi Slovenije s svetom. Posebej dragoceno je, da slovenščina živi tudi v državah z močnimi slovenskimi izseljenskimi skupnostmi v Argentini, Združenih državah Amerike, kjer sem tudi sam deloval, v Kanadi in tudi evropskih državah, ki so v desetletjih postale nov dom številnim Slovencem, npr. v Nemčiji in Skandinaviji. Tam lektorati niso le akademski programi, so tudi vrata v slovensko kulturo in priložnost, da se mladi slovenskega rodu znova povežejo z jezikom svojih prednikov.

Seveda ne smemo pozabiti učiteljic in učiteljev slovenskega jezika, ki so, in še vedno z veliko ljubeznijo slovensko besedo prenašajo mlajšim generacijam v sobotnih slovenskih osnovnih šolah in na srednješolskem tečaju, kot je ta v Argentini. A vez s Slovenijo danes ni več samo stvar spomina. Je seveda tudi stvar naše sedanjosti in prihodnosti. Slovenija želi s Slovenci po svetu tesneje sodelovati pri izobraževanju, znanosti, kulturi, podjetništvu in gospodarstvu. Potrebujemo vaše znanje o državah, v katerih živite. Potrebujemo vaše izkušnje. Potrebujemo vaše razumevanje lokalnih okolij, ljudi in priložnosti. V tem smislu je pomembna tudi slovenska gospodarska pentlja mreža slovenskih poslovnih ljudi, podjetij, združenj, diplomatov in ustanov. Za Ministrstvo, ki ga imam čast voditi je to pomembno predvsem zato, ker gospodarska diplomacija najbolje deluje takrat, ko se uradna mreža poveže z mrežo zaupanja. Vi ste velik del te mreže.

Slovenija je v 35 letih zrasla v samostojno, samozavestno in mednarodno dejavno državo. Del te zgodbe ste tudi vi. Ker ste ohranili jezik, ker ste ohranili spomin in ker ste Sloveniji v svetu pomagali odpirati vrata.

Hvala vam za vse mostove, ki jih gradite in hvala za zvestobo slovenskemu imenu. Hvala, ker dokazujete, da je Slovenija dejansko večja od svojih meja.

Še enkrat najlepša hvala za povabilo in želim si, da se skupaj potem še podružimo in da ugotovimo, da smo skupaj zato, ker imamo skupne korenine. Hvala še enkrat.

Sledil je nastop Ižanske godbe. Marca 2024 se je predsednica Društva Fran Govekar Ig ga. Alenka Jeraj, Lovro Lipovšek in nekaj glasbenikov dogovorilo, da obudijo Ižansko godbo, ki je pred mnogimi desetletji delovala na Igu v okviru Prostovoljnega gasilskega društva Ig.

V godbi, ki jo dirigira akademski glasbenik in trobentač Urban Kolar, je 25 članov.

Na pobudo našega društva Slovenija v svetu in s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, je skladatelj Igor Podpečan priredil izseljensko himno Slovenija v svetu za pihalni in simfonični orkester. Slišali smo himno in jo zapeli ob krstni izvedbi, Ižanska godba pa nam je zaigrala še slovensko koračnico.

Sledil je nastop RAST 55, to je 55. roj abiturientov slovenskega srednješolskega tečaja. Trinajst let so obiskovali sobotni pouk, kjer so se izpopolnjevali v jeziku, petju, spoznavali lepote slovenske zemlje in zgodovino Slovencev.

Letošnja RAST se je predstavila z recitacijami in poezijami. Zaplesali so tudi slovenski in argentinski folklorni ples in zapeli dve pesmi.

Okrogla miza

Sledila je okrogla miza. Po osamosvojitvi Slovenije se je za večino izseljencev začelo novo obdobje in za mnoge so se po dolgih letih odprla tako opevana »nebesa pod Triglavom«.

Slovenski izseljenci niso bili več »persona non grata«; množično so začeli prihajati v Slovenijo in neovirano predstavljati njihovo ustvarjalno delo.

Ob 35. obletnici naše države smo se z gosti okrogle mize pogovorili o razvoju Slovenije v obdobju od njene samostojnosti in ugotavljali, kako v naslednjih letih prispevati k razvoju naše države.

Člani okrogle mize so bili:

- *dr. Aleš Štrancar, znani raziskovalec in podjetnik*
- *dr. Federico V. Potočnik, doktor medicine, infektolog in komentator, rojen v Argentini*
- *dr. Miloš Čotar, predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice*
- *in ga. Vida Petrovčič, uveljavljena televizijska novinarka, svetovalka in pisateljica, moderatorka letošnje okrogle mize.*

Ga. Petrovčič: Lepo pozdravljeni vsi skupaj! Meni je v veliko čast in verjamem, da je tudi gostom okrogle mize, da smo lahko del tega res lepega dogodka.

Okrogla miza govori o razvoju Slovenije v 35. letnih. Vprašanje je *Kako uspešno razviti mlado državo*. Dr. Štrancar, midva sva tu doma, zato bova midva začela. Seveda nas zanima tudi tuj pogled, pa vendarle najprej povejmo, kaj je v teh 35. letnih dobrega. Najprej moramo tudi pohvaliti.

Dr. Štrancar: Odprte meje so sigurno prva najpomembnejša zadeva, vsaj kar se gospodarstva tiče – da nimaš ovir. Druga stvar je možnost ustvarjanja podjetij, kar v prejšnjem sistemu ni bilo mogoče, torej neka svoboda je. Gospodarska svoboda je po mojem mnenju še vedno temelj vsake svobode, če si zaposlen. Prva stvar, ki jo mora zaposleni imeti je svobodna izbira delovnega mesta. Vemo, da v bivšem sistemu, če si prešel na črno listo, so te iliminirali. Najprej so te gospodarsko uničili, šele potem na ostalih področjih. Torej odprte meje, svobodna izbira delovnega mesta in tudi možnost ustvarjanja podjetij. Podjetja so tista, ki pravzaprav dajejo temelj vsakemu narodu. Če nimamo svojega gospodarstva, potem bomo težko preživeli kot narod na tej Zemlji. Rabimo neko osnovno finančno stabilnost.

Ga. Petrovčič: Hvala. No, isto vprašanje dr. Miloš Čotar. Zveza slovenske katoliške prosvete, z druge strani meje pa vendarle zelo od blizu opazujete Slovenijo. Kaj za vas pomeni 35 let samostojne Slovenije? Koliko so se razmere spremenile in kako jih vi vidite?

Dr. Čotar: Dober večer vsem! Hvala za povabilo. Jaz bom nekako pričevalec na pol poti. Danes smo tu, ko se Slovenija v svetu združi v teh dneh na tej čudoviti pobudi kjer opazujemo Slovence in si skoraj brišemo solze ob tem, kako lepo govorijo naš jezik z onstran sveta.

Jaz sem predstavnik tistih, ki smo živeli 100 metrov od meje – izven meja matične države, zato smo jo opazovali zelo neposredno in z lasnimi očmi. Spremenilo se je ogromno. Kot so že prej povedali, spadamo v to generacijo, ki je imela to čast, da je doživela uresničitev teh sanj – konkretiziranje samostojne Slovenije, ki je v prejšnjih generacijah, ko nas ni bilo, predstavljala nekaj za kar si delal in upal, da bo, a nisi vedel, če bo kdaj do tega prišlo. Jaz sem bil 16-letni fant, torej že dovolj velik, da sem razumel globok pomen tistih dni, in sem spremljal te zapletene dneve s kolesom, dokler me niso italijanski vojaki ustavili, da ne smem naprej. Bilo je par desetin metrov od meje na onkraj katere so bili tanki in kjer se je res streljalo. To ni bil film. Od takrat smo Slovenci v Italiji gledali neprestano rast naše države in bili nanjo izredno ponosni, kot smo ponosni še danes. Opazovalci smo bili vsak iz svoje stroke, vsak po svoji kulturi in po svoji lastni vzgoji iz družine, ampak mislim, da smo doživljali leta, ko smo bili vsi skupaj

res ponosni na razvoj, ki je potekal v naši državi. Od detajlov, kot so slovenska zastava na pročelju državnih uradov, do zmag v športu, ki so prihajale kar neprestano in v stalni rasti (tako posameznikov, kot tudi ekipnih disciplin), do kulture in vsakdanjem življenju, ki se je začel prebujati na nekdanji meji, kjer je bil še živ spomin o tem, kako je bila res konkretna. Gorica – večkrat jo primerjajo berlinskemu zidu, ker je bila sicer mreža, skozi katero si lahko gledal, ni bil zid, ampak je bila res tako konkretna in tako močna, da za svoje vrstnike, ki so živeli 100 metrov stran, nisem vedel kako se imenujejo. Hodili so v šolo, ki je bila drugačna od naše in še meje nismo mogli prečkati, saj če smo jo želeli, da bi šli k sorodnikom, so nam podrli pol avta. V teh 35. letih je bil res vertikalni vzpon za državo.

Ga. Petrovčič: Dobro, dr. Federico Potočnik, isto vprašanje za vas. Vi ste se preselili v Slovenijo in tisto, kar mi vsi občudujemo je kako ste rojaki v Argentini res obdržali kulturo, jezik; pravzaprav se nam včasih zdi, da celo bolje kot mi tukaj v Sloveniji.

Dr. Potočnik: Ja, gotovo. Kot Slovenec priti v Slovenijo je bil kulturni šok. Veliko sem o tem razmišljal in mislim, da sem malo bližje odgovoru, ampak moram iti malenkost nazaj. Bom hitro, ker vem, da je vsem vroče. Slovenski človek se je spremenil. Sedma ali osma točka t.i. Osvobodilne fronte je bila spremeniti narodni značaj Slovenca (*primer v Mikuš, 1966*)[1] in so ga spremenili. Zelo odvisni smo postali od oblasti, do te mere, da je narod pozabil določene stvari samo zase narediti. Medtem, ko so naši predniki šli in se razvili drugače in potem prišli nazaj v Slovenijo, v mojem primeru leta 2002, in videli drugačno državo od te, o kateri so nam pripovedovali, sem se čutil drugačnega Slovenca. Jaz mislim, da se je ta slovenski človek v Sloveniji malo izgubil. Ta slovenski človek se izgublja, ampak mislim, da ima veliko priložnost, da se spet najde tako, da se z vami povezuje. Misim, da je Slovenija, ki se je ohranila v izseljenstvu, tako lepa in pristna, ampak ne samo kot folklorni pojav – nismo samo potica in polka, ampak kot kvaliteta slovenskega človeka. Kakšne ljudi je dalo naše izseljenstvo pri tako malem številu. In jaz bi rekel, da ta slovenski človek se lahko spet najde tako, da se z nami, s Slovenci, ki smo se vrnili iz izseljenstva, več pogovarja.. Tisti izseljenci, ki zdaj živite v Sloveniji – pogovarjajte se s sodelavci, s sosedi, z znanci in jim boste glave odpirali z ljubeznijo; s tem, da jim pokažete kako je imeti Slovenijo rad nekaj normalnega, navadnega in lepega. Skratka, jaz mislim, da slovenski človek ima veliko priložnost v tem, da v nas ponovno odkrije (po dolgem času, ko nas niso smeli) in zdaj vidi: »Aha, vi ste kar fajn ljudje.« V tem vidim veliko priložnost, da smo vse bolj aktivni v tem okolju.

1 »Z osvobodilno akcijo in aktivizacijo slovenskih množic preoblikuje Osvobodilna fronta slovenski narodni značaj. Slovenske ljudske množice, ki se borijo za svoje narodne in človeške pravice, ustvarjajo nov lik aktivnega slovenstva.« (Mikuš, 1966, str. 283) Vir: Mikuš, M. (1966). *Temeljne točke Osvobodilne fronte slovenskega naroda*. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, 6, št. 1-2).

Ga. Petrovčič: Dobro, dr. Štrancar, vi ste podjetnik, raziskovalec, filantrop, tudi veliko donirate za medije. Povejte mi, kje imamo še prostor za izboljšanje. Tu smo slišali, g. Čotarja, ki je rekel, da niso poznali sosedov. Morda bi se lahko bolj spoznali, kot pravi dr. Potočnik, mogoče bi se lahko kar se podjetništva tiče na področju etike malce izboljšali. Zdaj veliko govorimo tudi o boju proti korupciji. Kje vidite mesta, kjer smo lahko boljši?

Dr. Štrancar: Najprej v svojih glavah – Slovencev tukaj, iz Argentine ali kjerkoli. Najprej v svojih glavah. Ljudje mlajše in srednje generacije so prestrašeni, morda bolj kot v komunističnem sistemu in zaradi tega strahu, bojazni pred izgubo delovnega mesta in neke ekonomske stabilnosti so pripravljeni pravzaprav tolerirati en kup enih stvari, ki tudi njim na dolgi rok škodijo. Torej najprej pogum. Pogum manjka Slovencem, sploh srednji generaciji. Vzgoja srednje generacije svojih otrok v pokončne ljudi. Slovenci se nimamo česa sramovat, nismo bili nikoli narod, ki bi pobijal druge, nismo narod, ki je okupiral druge. Bili smo pravzaprav vedno tisti, ki smo bili okupirani, ki smo bili pod tujim škornjem, torej iz tega stališča se nimamo za bati in se pridruževati nekim ideologijam, ki govorijo o slabem belem človeku. Slovenec je dober bel človek. Najprej se dajmo tega zavedati in ne pustimo ideologijam, ki nam jih vsiljuje Bruselj in ta tako imenovana leva scena. Torej pogum, pogum, pogum. Osvobodimo se, ustvarjajmo. Smo izredno spodobni. Tako kot smo sposobni v športu smo sposobni tudi na vseh drugih področjih – v znanosti, gospodarstvu, visoki tehnologiji in drugih nivojih. Slovenci nimamo naravnih virov, nismo velika država, torej če hočemo biti gospodarsko stabilni, samostojni in suvereni, potem moramo uporabljati svoje lastne možgane.

Ga. Petrovčič: Torej vi ste naredili veliko kariero – ste kemik in ste naredili na področju kemije veliko kariero. Ali svetujete mladim, tem ki prihajajo, da se vendar odločijo za inženirske poklice in za znanost? Morda je tam manj ideologije, ki včasih tudi bremeni ljudi.

Dr. Štrancar: Če imaš nekaj inženirskega, naravoslovnega znanja in izobrazbe, se res ne rabiš bati za služno. Boš dobil tudi, če so te dali v Sloveniji na črno listo, boš lahko šel čez mejo. Če si družboslovec je pa že hitro nevarnost. V družboslovju vemo, da je sama politika, ki še vedno nosi predznak rdeče zvezde, in skuša te družboslovce, tudi mlade ljudi na univerzah, pokvariti. Potrebujemo nove družboslovne univerze, ki bodo neobremenjene z neko staro ideologijo, če hočemo res na družboslovju napredovati. Dokler tega nimamo, bomo morali preko naravoslovja, tehnike, tudi medicine postaviti dobre gospodarske temelje, ki bodo omogočili ustvarjanje privatnih univerz, ki bodo potem izobraževali naše ljudi z drugačnim ideološkim predznakom. Naše univerze so izjemno kontaminirane s temi raznoraznimi levimi ideologijami, ki pravzaprav podirajo in zato razpada, kar je največje razočaranje, ki me je dočakalo, ko smo se osamosvajali – ko čez par let ugotoviš, da smo prišli v Evropo, ki je delno

tudi okužena z vsemi temi ideologijami neke diktature. Sicer na drugačen način, ampak kar prihaja iz Bruslja je mnogokrat diktatura in tista najpomembnejša stvar, ki prihaja iz Bruslja je denar. Jaz pravim, da vsak evro, ki prihaja iz Bruslja pomeni en evro več suženjstva. Zato se v novem podjetju strogo izogibamo vsakemu denarju ali pride iz Ljubljane ali iz Bruslja, ker je to en evro več suženjstva.

Ga. Petrovčič: Gremo zdaj na področje prosvete in kulture. Dr. Čotar, vi ste predsednik zveze slovenske katoliške prosvete. Povejte koliko pa vi veste oz. Slovenci, živeči v Italiji, vedo o Sloveniji. Ali je ta pretok kulture in kulturnega znanja primeren in ga je dovolj? Ali ga tukaj pogrešate?

Dr. Čotar: Mislim, da se to da zelo izboljšati. Odgovor je da. In sicer seveda so se stvari zelo spremenile. Jaz spadam v tisti katoliški del, ki je bil pred osamosvojitvijo Slovenije v bistvu neznan oz. prikrit bolj kot neznan. Je potem, hvala samostojnosti Slovenije, zaživel v javnem smislu in bil od matične države končno tudi primerno podprt. Denar še ni vse. Seveda v kulturi je pomemben, tako kot v podjetništvu, ker mislim, da moramo dandanes skrbeti za visoko kvaliteto, predvsem zato, da privabljamo mlade, ki jih prikličejo posebne tehnologije in posebni pristopi, ki seveda imajo svoje stroške, tako da tukaj je finančni aspekt kulture prisoten. Pa vendar, kar se tiče samega globljega poznavanja ene in druge stvarnosti na obeh straneh, tako zvane meje, tukaj imamo izziv za prihodnost, ki nas čaka in pravzaprav čaka še na pravo formulo oz. recept. Večkrat imamo namreč občutek, da je Ljubljana, ne mislim na institucije, ampak ljudi, življenje in vsakdanj, bistveno bolj daleč od zemljepisne oddaljenosti, neglede na to koliko je avtocesta prosta oz. hitra te dni. Če mi imamo neko gledališko predstavo, ki ima lahko pri nas v Gorici pet, šest ali več ponovitev, v dvorani, ki drži več kot 300 ljudi, kar se je zgodilo – torej ima zelo velik odmev (taka je bila npr. *od Nice do Gorice*, ki smo jo priredili v preteklih dveh letih med evropsko prestolnico kulture Gorice in Nove Gorice) ni šla dlje od Nove Gorice, ker zato ni nihče vprašal. Tudi, ko bi šla, ne bi bila razumljena, ker je gledanje na te stvari v Sloveniji drugačno. Vsi, ki smo zavedni Slovenci v Italiji, nas prevečkrat zbode, ko mimogrede slišimo Slovence, načeloma bolj oddaljene od mejnega pasu, ki se čudijo kako je mogoče, da govorimo slovensko: »Kako lepo govori slovensko, saj niti sklonov ne zgrešiš!« To je čudno v njihovih očeh, kar pomeni, da je nekaj narobe. Mi, odkar smo majhni, skrbimo za strešice na svojih priimkih ali za to, da imenujemo Sesljan s slovenskim imenom Sesljan ali Tržič namesto Monfalcone ali Videm namesto Udine. Za nas je to Videm – je Benečija, beneška Slovenija, so Nadiške doline, je Sesljan, je Trst, ne Trieste in to nas zbode. So detajli, ampak so pomembni.

Ga. Petrovčič: In to se v 35. letnih ni izboljšalo?

Dr. Čotar: Ne veliko. Po moji oceni ne veliko. Ne bom rekel poslabšalo, ker nimam tega občutka, ampak se ni veliko izboljšalo in zato mislim, da bi bilo na tem treba delati. Seveda, odgovornost je lahko obojestranska, to itak, a kar se nas tiče na to vedno opozarjamo. Jaz izpadem zelo antipatično, ampak kogarkoli popravim, da gre v Tržič in ne v Monfalcone ali gre v Zdravščine in ne v Poggio Terza Armata, če gremo na zelo lokalne. Tako da mi smo zrasli pravilno. Ko smo bili še otroci so nam vnesli v DNK koliko je naš človek pretrpel na tem obmejnem pasu. Predsednik Zorn je preživljal poletja 50 m stran od hiše Bratuževih. Lojze Bratuž je bil tam umorjen, ker je pel v slovenščini in vodil zbor. Njegovo ženo so po moževi smrti ugrabili, mučili en mesec v zaporih, potem je bila premeščena v taborišče in ni nič vedela o sinu Andreju in hčerki Lojzki, ki so imeli potem življenjske posledice. To so zgodbe, s katerimi smo rastli in so ostale v Ljubkinih pesmih, v Bratuževih Kraguljčkih, ki jih pojemo in tako dalje. To so pomembne stvari, ki imajo močan čustveni naboj in jih lahko zlahka pokvariš in raniš z neprevidnostjo ali z nepoznavanjem soseda.

Ga. Petrovčič: Dr. Potočnik, vi ste prišli v Slovenijo, ste zaposleni v bolnišnici Celje in velikokrat komentirate naš odnos do dela, do zdravstva, do stanovanjske politike. Povejte nam, kaj bi vi spremenili. Vendarle ste zrasli v tržnem gospodarstvu, zdaj pa ste prišli v Slovenijo, ki tudi pavi, da je tržna, pa vendarle ni oz. je. Vi mi povejte kakšne so te razmere in kaj vas moti.

Dr. Potočnik: V enem stavku bi bila manjša odvisnost od države. Slovenci smo zelo odvisni od države. To smo videli med COVID-om. Ko smo poskušal nekaj speljati v času COVID-a, so ljudje kar naenkrat potrebovali navodila še za pranje perila. Kar naenkrat smo bili popolnoma nesposobni, rabili smo navodila od nekoga, ki bi nam v življenju pomagal. Jaz mislim, da nas ta hiper-odvisnost dela šibke. Ta šibkost mislim, da je nesprejemljiva za slovenskega človeka. Mislim, da je slovenski človek močan. Skozi zgodovino so nas tepli, ampak jaz mislim, da je močan pa ne samo v tem, ker nekaj dobro dela, ampak poglejte, večina Slovencev dela še nekaj zraven. V glavi imam g. Mitja Ferenca, ki smo ga poslušali na državni proslavi kako je igral, ker je glasbenik, hrkati pa priznan zgodovinar. Nas je dva milijona, hkrati nas je štiri. Vsak zna še nekaj delati in tukaj v publiki sem danes srečal kar nekaj svojih nekdanjih učiteljic iz slovenske osnovne šole v Argentini, katerim sem neizmerno hvaležen, da sem danes na tem mestu, kjer sem. Njihov delež, poleg svojega civilnega življenja, poleg službe, še slovensko šolanje zraven. Koliko znamo Slovenci še dodatno delati. Zato mora biti pa vsak močan. Toliko bolj je to pomembno, ker nas je Slovencev malo. To je podatek, ki ni ravno znan, ampak v naši porodnišnici se rodi približno pol Slovencev. Polovica otrok nima slovenskih staršev, od tega 1/5 otrok je albanske narodnosti. In to je izziv. To je velik izziv, ker če nimamo jasno postavljene svoje narodnosti, torej kdo smo kot Slovenci, nas bodo hitro premaknili iz tega prostora. Pomislite, jaz sem Federico, imam špansko ime, ker sem rojen Argentini. Vsi, ki smo v Argentini rojeni, imamo španska imena, ker smo se Slovenci asimilirali. Ostali smo Slovenci, ampak jaz grem v Argentino po mestu in mi nihče ne more reči: »Ti pa nisi naš« in to velja za vse, ki prihajamo iz tega okolja. Medtem, ko pa tujci, ki so v Sloveniji ne želijo postati Slovenci, ne želijo prevzeti naše skupnosti. Zakaj to govorim? Ker je zelo pomembno za naših naslednjih 20 ali 30 let. Ko imamo zelo veliko skupino ljudi, ki so nam zelo, zelo drugačni... Danes postaviš en pladenj zunaj z narezkom in bomo bolj kot ne vsi jedli. Če pa nas je zelo veliko različnih ljudi, teli ne jejo tega, oni imajo ta mesec post in kar naenkrat upravljanje države postaja veliko bolj kompleksno. Mi smo bili zelo homogen narod in se spreminjamo. Ne znamo se soočiti s tem kako upravljati eno družbo, ki postaja hočeš nočeš multikulturna. Jaz še nisem srečal albanskega otroka, ki bi mu bilo ime Jože ali bi imel kakšno drugo slovensko ime. Tudi slovenski otroci velikokrat nimajo slovenskega imena. Zadnjič sem srečal enega fanta, ki mu je ime Lar. Upam, da ga ne poznate, ampak kakšno ime je to? Hočem reči – to slovenstvo se pozna v čisto vsakdanjem delu. Če tega ne bomo živeli, kako naj nekdo, ki pride iz Kosova, Filipinov ali Nepala ve v kaj se mora vključiti, če mi sami ne vemo. Sami imamo težave s samimi seboj kot narod. Imamo kar nekaj dela in jaz ponovno apeliram na vse vas, ki ste v Sloveniji ali prihajate na obisk, da se pokažete ljudem, da se odpirate, ker jaz mislim, da je odgovor v tem, kar vi naravno ste. Torej biti, kar ste na kvadrat mislim, da je odgovor na veliko stvari v tem, da se lahko Slovenija zgleduje po tistem, kar je nekoč že bila in je treba nazaj ponovno zgraditi.

Ga. Petrovčič: Dobro, to je zelo dobra iztočnica za vprašanje za dr. Štrancarja – Ali nam je lastni narod še vrednota? Kaj smo in kaj nismo? Leta 2017 je bila podpisana pariška izjava in temeljna teza te izjave, podpisali so jo konservativni misleci in intelektualci. Dejali so, da obstajata dve Evropi – neka prava in neka lažna. Potrebno je zavrniti lažno Evropo, ki prihaja iz Bruslja, treba je poseči po krščanskih in klasičnih koreninah.

Podali so tudi kritiko politične korektnosti in seveda pomen družine in ohranjanja družbenih vezi. Kaj vi mislite, v kolikšni meri so ti dejavniki, ta modernizacija, ta konkretna prebujenost – koliko nam zavira to, da bi, tako kot je rekel dr. Poročnik vedeli kdo smo in bi nekdo iz Filipinov vedel kaj je tu doma?

Dr. Štrancar: Še vedno je to odvisno od nas samih. Zagotovo je toliko Slovencev, ki se imajo za Slovence, ki nekega slovenstva sploh ne čutijo. Sploh ne čutijo svojih korenin. Popolnoma se strinjam s Federicom. Najprej moramo spoznati svoje korenine, tistih ki jih ne poznamo in šele potem lahko gradimo. Drevo brez korenin ne raste. Podre ga prvi vetrič. Tako tudi narod brez korenin ne more rasti. Kako to ustvariti? Država kot taka pravzaprav je bolj proti vsemu temu, kot da bi temu pomagala. Bo na nas posameznikih, da te stvari postavimo na pravo mesto. Najprej, da pogledamo v zgodovino; na primorskem in vipavskem smo si zadali nalogo, da pripravimo Filipa Terčelja do svetništva; ta poteza je bila več kot 10 let blokirana iz strani primorske Cerkve, žal. Zakaj Filip Terčelj? Če beremo kaj je pisal 100 let nazaj vidimo, da točno o tem, o čemer se pogovarjamo. On se je tudi spraševal o slovenstvu in slovenskem narodu. Kako bo slovenski narod preživel pod Italijo, ko so se nekateri Slovenci klanjali in začeli italijansko govoriti. Imamo že v zgodovini odgovore na naša vprašanja. Beremo dela naših ljudi, Slovence, Terčelja, njegove spise, njegove pridige, pravzaprav vse po eni strani sprašuje kako bo slovenski človek preživel in po drugi stani daje tudi odgovore – slovenstvo v nas samih. Če ni v nas samih, nam nihče ne bo pomagal. Če pa hočemo, da bo to slovenstvo preživelo, moramo imeti dobre zglede in mislim, da moramo delati na dobrih zgledih, iz zgodovine povleči dobre zglede, ki jih imamo ogromno, ogromno jih je trpelo za slovenstvo, dalo življenje in to ne nujno samo vsi iz ene strani, tudi iz druge strani; ogromno ljudi je bilo zavedenih in so bili še vedno Slovenci. S pomočjo te zgodovine, kot neka korenina potem zgradit stvari. Graditi pa moramo na izobraževanju mladine in tukaj imamo zelo dobro priložnost. Mladina je zasičena s to ideologijo, ki prihaja iz Bruslja, s četrtim »-izmom«: začelo se je s komunizmom, nadaljevalo s fašizmom in nacizmom in ta komunizem, fašizem, nacizem se danes manifestira v nekem globalizmu, finančni izvori, ki ga podpirajo pa so vedno isti. Finančna ozadja so ista – prihajajo iz istega cilja. Gre za boj dobrega in zla, tukaj se ne moremo boriti kot ljudje brez zaupanja v Boga. Če imamo zaupanje v Boga, da zaupamo kam nas vodi, potem smo lahko zelo pogumni, zelo stabilni in bodo imeli naši mlajši otroci in vnuki več otrok. Slovenija in slovenstvo pade na naše vnuke. Če jih ne bo, potem Slovencev več ne bo. Mislim, da je to prva stvar, na kateri je potrebno delati in to prinaša tudi svobodo, predvsem svobodo v podjetjih, v univerzah, v paradržavnih podjetjih. Poznam primer, ko je kolegica imela tretjega otroka, ki so jo iz univerze vrgli, ker so rekli, da oni tolerirajo do dva otroka. To je bilo na Univerzi na Primorskem. Super – dobil sem odlično zaposleno, zelo se je trudila, ampak kakšne vse načine najde ta nezdrava družba, ki nima nič slovenstva. To je neka globalistična družba, ki se povezuje na slabem. Vseeno pa mislim, da mladi vedno iščejo dobro in na nas je, da jim to dobro ponudimo.

Ga. Petrovčič: Kako vse to preleviti v politiko? Namreč politika je ta, ki sprejema odločitve. Mi si želimo, oni pa sprejmejo ali pa ne.

Dr. Štrancar: Danes v slovenski politiki manjka zelo pomembna stvar. In to so desne nevladne organizacije. Poglejmo leve nevladne organizacije, ki so prisilile te bolj leve stranke, da so šle v skrajno levo politiko in ko imamo t.i. desne stranke v Sloveniji, lezejo proti levi. Tudi Evropska ljudska stranka, Krščanska ljudska stranka je zlezla popolnoma proti levi. Ne trdim, da bi se morala ta evropska krščanska ljudska stranka povezovati samo na levo oz. vedno samo na deno, ampak če se stalno in vedno povezuje na levo, potem nam to uničuje osnovne

RAZVOJ SLOVENIJE V 35. LETIH

IZSELJENSKO DRUŠTVO SLOVENIJA V SVETU

vrednote in zlo prihaja iz Bruslja. Seveda naša slovenska leva politika to zlo samo še vpija. Po tem smo znani, da smo bolj papeški kot sam papež. Zakaj se v Sloveniji to dogaja? Ker v Sloveniji ni desnih nevladnih organizacij, ki bi bile neka zavora za našo desno politiko, da ne gre proti levici. In če kdaj pokritiziraš to desno politično sceno v Sloveniji, potem si sovražnik, celo Kučanov potaknjenec, kaj pa vem. Moramo se naučiti demokracije. Demokracije v slovenski politiki ni. In dokler je ne bo, ne moremo pričakovati, da bomo dobili resne prave desne stranke, ki na tistih osnovnih človekovih vrednotah ne bodo popuščale. Eno so kompromisi, drugo pa gnili kompromisi. Mislim, da v zadnjih 35. letnih smo imeli izjemno veliko gnilih kompromisov. Čas je da se to spremeni.

Ga. Petrovčič: Dr. Čotar, vi prihajate iz države, ki ima bogato politično tradicijo. Kaj se lahko mi naučimo od take države, kjer je parlamentarizem prisoten že dolgo, vsaj po 2. svetovni vojni?

Dr. Čotar: Me izzivate, da začnem. Precej slabega so se v Sloveniji že naučili, ker je Italija znana tudi po korupciji in podobnih zadevah. No, pa mimo tega. Iztočnica mi daje misliti, ko poslušam sogovornike, da je Slovenija majhna država, Slovencev je malo, s tem se lahko strinjamo vsi, in majhno je pravzaprav dandanes moderno. Vi ste govorili o globalizaciji, s katero se moramo vsi, tudi veliki soočati na gospodarskem in demografskem, socialnem in vzgojnem, verskem, pravzaprav na vseh področjih. Majhno je moderno, ampak tudi zelo nevarno in mislim, da moraš ščititi svojo majhnost. To govorim prav kot pripadnik manjšine v Italiji, kjer se sicer tudi zavedamo, da smo popolnoma drugačni oz. imamo bistveno boljše pogoje od sorojakov drugje po svetu. Mi imamo zaščitni zakon, slovenske šole, veliko društev, svoje domove, tako da skoraj ni primerljivo, ampak se tudi zavedamo, da ko imaš stvari, jih tudi lahko zlahka izgubiš. Tako da Slovenija je doživela osamosvojitev in svojo državno rast, o kateri smo govorili in nanjo mora zelo paziti, da ne začne padati in zgubljati. To sta sogovornika tudi že vsak iz svojega zornega kota nakazala. Mislim, da en od zaščitnih ukrepov je tudi skrb za kvaliteto institucij. Zato, ker je res, da je lahko mladih vse manj, tudi rojstev je zelo malo, tako je tudi pri nas, tudi Italija se sooča z istimi problemi, le da je tam 70 milijonov proti dvema. Tako, da je marža nekoliko različna, a problemi so vseeno isti. Tako da: kvaliteta v institucijah. Taka država, kot je Slovenija mora skrbeti za to, da ostane trdna, prikupna država, v katero se želi mlad ali manj mlad vrniti. Tako, kot se je dogajalo, ko je doživela osamosvojitev. Takrat je bil to nek neverjeten cilj, tega se zavedamo morda še bolj danes kot takrat, da je bilo to zgodovinsko in edinstveno. Če se ne bi takrat osamosvojili, se ne bi verjetno nikdar. In takrat so se družine vrnile in to z ogromnimi napori. Moral je biti res močen vzvod. Jaz se sprašujem – danes mora imeti Slovenija drugačne vzvode, ker to je šlo mimo. Če se človek po 35. letnih ni vrnil zaradi tega, se tudi ne bo več. Zato mu je treba ponuditi drugačne izzive, drugačne vzvode in to bi lahko bila kvaliteta inštitucij. Na primer si predstavljam, da ministrstvo za turizem vodi politike trajnostnega turizma. Skrbeti za naravo, skrbeti za vodne tokove in na njih razvijati turizem, ki je skladen z dolgoročnim ohranjanjem tega bogastva. To mislim, da dela dobro. Šport sem že omenil. Šport je stalno na vrhuncu. Te dni gledamo šport in če mi bo uspelo bom danes zvečer gledal Slovenijo proti Italiji in bom seveda navijal za Slovenijo in upam, da bo zmagala. To dokazuje vsakdanj v odbojki in drugih disciplinah, in je res na vrhuncu. Daje razloge, da so mladi doma in po svetu ponosni na to državo. Institucije, politika, ministrstva in Urad za Slovence po svetu mora skrbeti za to, da bodo Slovenci v tujini in doma videli v Sloveniji trdno in resno državo, ne skorumpirano državo in državo, v kateri se skrbi bolj za kreganje in blatenje nasprotnikov, ampak da se išče morda bolj kje so možne stične točke. Razvijati to, ker verjamem, da mladi si tega želijo in ne samo sporov, ki šibijo. Tako da jaz vseeno verjamem v tem smislu, če se povrnem na to vlogo, zaradi katere sem danes tukaj, torej na kulturno, ki nese s sabo vse

te tematike in živi z njimi – za določene dolgotrajne vezi razvojne politike je treba iskati večkrat stičišče, ne razkol. To je bilo zelo očitno in dobro speljano lansko leto pri evropski prestolnici kulture. Vse skupaj je bilo kvalitetno, saj je prikazalo Slovenijo kot eno čudovito državo, ki zna ob teh priložnostih pokazati stvari, ki so večkrat nedosegljive za bistveno večje države.

Ga. Petrovčič: Dr. Potočnik, prej ste omenili preveliko vlogo države, naslov tega omizja pa je *Kako uspešno razviti mlado državo*. Kaj bi torej morali storiti? Ali morda opolnomočiti Slovence, da bi prevzeli odgovornost oz. več odgovornosti, da se ne bi vsi skrivali in čakali? Kaj bo rekla država, kaj bo dala država? Kaj je tisto, kar bi lahko pravzaprav vsak Slovenec ali slovenski državljan naredil, da bi bil bolj uspešen?

Dr. Potočnik: Prva stvar je definitivno decentralizacija, ki samo pomeni, da moč mora imeti človek, ne pa država. Več kot ima moči država, manjšo moč imate vi. Višji kot so davki, z večjim deležem vaše plače opravlja nekdo drug. In kot Krščanski demokrat verjamem, da s tem, ko sprejemam svoje odločitve in skozi sprejemanje odločitev jaz rastem in postajam močnejši človek. Če nekdo drug odloča namesto mene, v dveh ali treh generacijah bom jaz možgansko mrtev. Mislim, da moramo mi, kot državljani postati močnejši. Država pa se mora pomikati proti temu, da pusti, da lahko mi prevzamemo odgovornost za sebe. Kaj pa naj oblast naredi, kaj rabi imeti vlada ali pa tisti, ki so na oblasti? Se opravičujem za to besedo, ampak mora imeti jajca. Ker pogum je premalo. Jajca mora imeti. Pred nekaj dnevi je bila proslava, 25. junij oz. na predvečer in jaz sem gledal rdeče zvezde. Nekaj dni pred tem so jih prepovedali in po tem so se nazaj potegnili. Ne, jajca je treba imeti. Kulturni boj je to. Ne smemo se izmikati kulturnemu boju. Kulturni boj je treba bit in ga zmagati. Zato, ker imamo boljše argumente. Ne more biti, da mi, ki imamo zelo prav, izgubljamo proti tistim, ki imajo zelo narobe. To je treba bit in zato je treba toliko poguma, jajc, da gremo in zmagamo. Jaz ponovno vidim, da je rešitev povezovanje z izseljenci. Ampak ne samo tisto površinsko, kot se je velikokrat izseljence dojemalo – kot samo nek folklorni pojav. Ne. Toliko enega znanja, toliko enih sposobnosti, toliko enih povezav, ki čakajo, da se naredijo. Tukaj je en ogromen potencial na vsakodnevni bazi, ki lahko Slovenijo obogati. In tretja stvar: treba je imeti Slovenijo rad. Preprosto je treba imeti Slovenijo rad. Je ena zgodbica, ki verjetno kroži v drugem jeziku, ampak gre slovenski poslanec v ZDA, ga sprejme ameriški kolega pa mu pokaže naokrog kaj vse imajo v Ameriki in pride do enega mostu in reče: »A vidiš kako lep most mamo!« pa Slovenec reče: »Pa res je lep most«, pa pravi Američan: »Veš 10 % imam tukaj v mojem žepu.« »A, zanimivo, zanimivo.« Potem pa, ko gre ta Ameriški poslanec v Slovenijo in mu slovenski poslanec kaže slovenske lepe gore in pravi: »A vidiš ta lep, lep most?« Ameriški poslanec pa reče: »Pa tukaj ni nobenega mostu.« »Aha, 100 % v mojem žepu.« Na tak način ne bomo imeli mostov. Če mi preplačamo avtocesto za 100 % več kot Hrvati, če preplačujemo železnice za 5-krat toliko kot Hrvati, če imamo železniške postaje za 200 milijonov, ja, potem ne bomo imeli mostov. In ti moraš imeti Slovenijo tako rad, da je ne prinašaš na okrog na tak način. Moraš imeti Slovenijo rajši kot tistih 5 m² svojega vrtička, ki ga boš zalival s tem, kar boš državi ukradel. Močni ljudje, ki bodo gradili Slovenijo tako, da jo bodo imeli radi vse več kot tistih svojih 5 m² vrta.

Ga. Petrovčič: Dr. Potočnik, če to rečete v nekem okolju se najbrž zgodi, da vas takoj obarvajo politično, da seveda ne vzamejo te zamisli, čeprav je resnična in je res to kar pravite, ampak bi vas takoj začeli blatiti ali pa govoriti slabše o vas in bi rekli: »Seveda, on je prišel iz Argentine.« Se vam to dogaja? So vas kadarkoli tako obravnavali?

Poročnik: Ja. In? (*bučen aplavz publike*) Tako vam bom povedal. Prišel sem pri 14. letih. To (Škofijska klasična gimnazija v Ljubljani) je moja šola in to je tudi kraj, kjer je bil moj dedek zaprt, mislim, da tukaj pod tem odrom in tudi mučen, tako kot mnogi vaši sorodniki. Meni je ogromnega pomena, da sem se tukaj šolal in tukaj dobil maturitetni izpit, tukaj v kapeli zavodske cerkve sva se z ženo lani poročila, skratka smo spremenili to hišo v nekaj pozitivnega. Prišel sem leta 2002, takrat je bila vsa ta generacija, ki je bila takrat aktivna, zelo živa in zelo jezna na nas, ki nismo bili več tiho. In meni je bilo zelo težko. To je katoliška šola, ampak moja sestra je imela veliko težav, ker je bila v osnovni šoli nekje drugje. Rečejo: »Ja, ker tvoji so pa to, pa to, pa to…« in sem si mislil: »Čakaj, kaj?!« in sem se moral prekleto veliko zgodovine naučiti, da sem lahko rekel: »Ne, prav smo imeli, prav smo naredili, vi imate narobe zaradi tega in tega in tega razloga.« In danes ga ni človeka, ki me lahko prepriča, da smo na napačni strani. Janez Stanonik, če ga poznate, tisti gospod z brki, ki je bil predsednik zveze partizanov, z njim sva se pogovarjala in imam posnetek, kjer on reče, da pri domobranstvu ni šlo za kolaboracijo, ampak samoobrambo. Torej oni to vedo. Torej moramo mi postati dovolj močni, da se nehamo skrivati. Ker imamo prav, oni pa zelo narobe. Danes zjutraj sva bila z ženo v hribih. Povsod neke rdeče zvezde. Jaz bi rad živel v državi, kjer ni nobenih rdečih zvezd. Nobenih srpov in kladiv, nobenih teh simbolov. Jaz hočem Slovenijo.

Ga. Petrovčič: Kako jih lahko prepičamo?

Dr. Potočnik: Odgovor je kratek. Mislim, da je odgovor v tem, kar je Slovenija nekoč bila in je ostala v izseljenstvu. Mislim, da je izseljenstvo tako dragoceno in vaše izkušnje, vse kar imate za dodat. Vsakič, ko srečam kakšnega argentinskega Slovenca, meni začnejo možgani delati. Argentinski človek je tako kreativen in Slovenski človek je tako delaven, da je ta kombinacija čudovita. Jaz govorim o argentinskih Slovencih, ker poznam Argentino, ampak gre za Slovence v različnih državah. V ZDA sem tudi živel, tudi v ZDA so tako krasni ljudje, kakšni izumitelji, vav! Hočem samo reči, da od tam se da črpati tako pristno slovenstvo, od katerega se ima matica veliko za naučiti. To bi bil moj odgovor na to kaj narediti.

Ga. Petrovčič: Dr. Štrancar, vaš odgovor. Prej ste rekli, da se ljudje bojijo izpostaviti tudi zaradi služb in mislim, da je tako. Torej kaj se lahko naučimo iz tega primera, kako bi lahko to bil nek svetel zgled?

Dr. Štrancar: Mislim, da je Federico že vse povedal, skoraj nimam kaj dodati. Najprej brez poguma ne bo šlo in druga stvar, kot sem povedal ali prva stvar, vzpostaviti moramo ekonomski sistem, ki bo prevesil tehtnico napram tajkunom. Tajkuni izhajajo iz Murgelj, izhajajo iz centra, ki mu Slovenija ni bila in nikoli ne bo intimna opcija. Mislim, da moramo, ja, kulturno, ampak tudi gospodarsko poraziti to ideologijo. Mislim, da imamo še precej dela, da gospodarsko porazimo to ideologijo. Ljudje živijo od svojih služb in če se bojijo, da bodo kaznovani s tem kar zagovarjajo, da je prav, potem najbrž večina tega ne bo delala, druga stvar pa tudi zelo pomembna: tudi naši zgledi so pomembni. Imamo tudi na t.i. naši strani zelo veliko slabih zgledov in tudi zato ima veliko mlajših in mladih distanco. Če hočemo spremeniti to situacijo, moramo imeti tudi dobre zglede ljudi, ki so pokazali, da se da brez korupcije delati. Da se da brez korupcije vztrajati in da svoboda pomeni svoboda do tistega trenutka, dokler ne kršiš moje svobode, ampak po drugi strani pa naj bi desne stranke vseeno zagovarjale svobodo in temu primerno bi morale biti same najbolj zgled te svobode. Tudi v strankarskem življenju. Drugače pa je treba narediti drugo stranko, ki bo to pokazala. Mi se v Sloveniji nismo naučili demokracije in dokler ne pride drugi rod politikov, ki bo to demokracijo znal spoštovati in iz nje črpati, do takrat bomo imeli v politiki probleme.

Ga. Petrovčič: In tudi v medijih. Vi ste financirali kar nekaj medijev. Zakaj? Kaj so vaši načrti?

Dr. Štrancar: Predvsem zato, da spremenim miselnost in da dam nekaterim, ki so jih odpustili, predvsem na RTV, možnost, da imajo službo, da so pogumni in ustvarjajo pogumno. Mediji so sigurno ena od pomembnih zadev, ampak ne edina. Mislim, da moramo delati tudi na nevladnih organizacijah, na desnici tega praktično ni. Delati pa moramo tudi na združevanju podobno-mislečih in na povezovanju potem po celem svetu. Slovenija je majhna, edina možnost za preživetje male države, ki nima velikih naravnih bogastev je znanje. Žal se naši politiki zelo držijo sveta oz. bom rekel zahtev tovarišice Merklove, ki je rekla, da v Sloveniji visoke tehnologije ne more biti. Visoka tehnologija je temelj stabilnega gospodarstva, velika dodana vrednost, ki vemo da v Sloveniji je, precej je visoke tehnologije. Večina ni v slovenskih rokah, ampak prihaja tudi čas, ko bo več tega v slovenskih rokah in to so potem podjetja, ki delajo globalno in ki omogočajo ljudem po eni strani svobodo. Službo lahko dobi jutri drugod, če gospodar ne zna opravljat s človekom korektno in pošteno in druga stvar je, da omogoča tem mladim ljudem, da gredo po svetu ampak še vedno delajo v Sloveniji. Mislim, da večina mladih ljudi, ki se je tukaj rodila nima želje iti iz države in če bomo ponudili delo tukaj doma, ne samo da bodo ostali, ampak tudi drugi bodo prišli v Slovenijo. V našem podjetju, v katerem sem prej bil, smo imeli dva zamejca in dva iz Argentine. To je tudi en način vračanja naših rojakov, tistih, ki so odšli po vojni, pred vojno, med vojno in tistih, ki so šli v zadnjih 20. in 30. letih s pomočjo bruseljskega denarja. Mi moramo tudi tukaj zelo paziti. Bruseljski denar nam pravzaprav odžira inteligenco za svoja podjetja, ki niso v Sloveniji. Zato poudarjam, da če hočemo biti samostojni in suvereni, moramo najprej biti ekonomsko dovolj močni in stabilni, da se upremo nekim bruseljskim elitam, ki v tem trenutku sigurno ne delajo dobro državljanom EU. Ne bom našteval vsega, kar se tam dogaja, ampak birokracija v Bruslju enostavno postaja preglomazna; politika, ki je v ozadju diktira državi kako naj se obnaša, namesto, da bi bilo ravno obratno, da bi ljudje v državah sami odločali kaj in kako se bodo stvari vodile. To, da uničujemo svoje lastno kmetijstvo je katastrofa. Vemo, da če pride do vojne, prva stvar je, da če nimaš kmetijstva – adijo.

Ga. Petrovčič: Za konec se lahko ozremo naprej. Tu med nami je g. minister, ga. dr. sekretarka, ga. poslanka, zdaj jim lahko pravzaprav povemo kaj pričakujemo od države, kaj potrebujemo in kaj bi si želeli. Začnemo z vami dr. Čotar.

Dr. Čotar: Jaz sem človek, ki verjame v človeški stik in v direktno poznavanje sogovornika. Mislim, da iz svojega zornega kota na vseh področjih, tudi na kmetijskem in na gospodarskem mislim, da je za politika zelo pomembno, da stvar vidi z lasnimi očmi, da jo otipa, da ne dobi samo spomenico na pisalno mizo in odloča zaradi kriterijev primernosti ali prijateljstev ali slabših zadev, ampak da ve kakšni bodo učinki njegovega dela in kaj je primerno, da podpre. To je za recimo, če se vrnem na kulturno raven, zelo pomembno. Vedno smo zelo veseli, ko pride na spoznavno srečanje ali delovni sestanek ali samo na ogled naše predstave, obletnice društva ali bilo katerega našega delovanja, minister, državna sekretarka ali sodelavci iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. To je za nas zelo pomembno, ker imamo priložnost, da vidijo, da zadeve obstajajo, da vidijo kvaliteto, vsebino, kaj govorimo, kaj pojemo, rečemo in mislimo. Gotovo se mora politik veliko učiti in veliko potovati.

Ga. Petrovčič: Ali si želite več finančnih spodbud, več vpisnih mest na fakultetah, kaj konkretnega?

Dr. Čotar: Glejte, glede financ imam svoj pogled. Kot sem rekel prej, predstavljam tisto stran kulture v zamejstvu, ki je preživela, delala brez ene lire ali nemške marke in mi smo delali enako kot vsi drugi izseljenci

po svetu, ker od takratne Jugoslavije nismo dobili nič. Na to zadevo skušam gledati pozitivno, zato ker je res, da je denar potreben, ker drugače se ne da speljati, ampak vem, da predstavljam ljudi, ki znajo to narediti tudi, če se pipica zapre. Gotovo je večkrat denar pomemben in povišek na določenih postavkah je zaželen, ker pomeni dodatno delovno silo, pomeni izboljšati usluge, servis in pomoč našim društvom, ki jih vključujemo v naše organizacije, ki si tega ne morejo privoščiti. Birokracija je vedno bolj trd oreh, vedno bolj zahtevna, imeti društvo v Italiji dandanes pomeni enko ali celo v nekaterih primerih tudi težje, kot imeti s.p. ali d.o.o., ker je toliko papirja, take bilance in taki zakoni za pripravit vaško šagro (to je vaški praznik, kjer se peče piščanec in se zaigra dvakrat s harmoniko) je blazno. Vse te zadeve zahtevajo strokovni pristop, zahtevajo veliko papirjev, načrte, znanje in to seveda zahteva posledično tudi denar. Ampak mi znamo delati s tistim, kar imamo, tako me bolj skrbijo določeni drugi aspekti npr. kvaliteta jezika ali jasnost ciljev in pravzaprav skrb za identiteto in šolski sistem, pešanje verske vzgoje, pešanje profesorskega kadra in ne samo jezika, ampak tudi kulture, ki jih imajo vzgojitelji, tako da mislim, da na našem področju nas pričakujejo v bodoče tudi te odgovornosti, ker se bomo morali, hočeš nočeš začeti ukvarjati tudi z zadevami, ki niso zgolj kulturne, ampak širše.

Ga. Petrovčič: Dr. Potočnik, kaj vi pričakujete? Mogoče kakšno zdravstveno reformno, vi delate v zdravstvu, kaj si želite?

Dr. Potočnik: V zdravstvu pričakujem, da se ne sesuje, to so zelo nizka pričakovanja, ampak to je prevelika tema. Ostati bi želel pri naši izseljenski temi. Bi pričakoval, da se resorna ministrica pojavi na taboru osrednje izseljenske organizacije. Mislim, da je slab začetek, da je ni. Pričakujem pa od oblasti, da resno intenzivira sodelovanje, ne samo z organizacijami, ampak s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Za izseljence so prvo generacijo zamudili, tisto, ki je odšla je skoraj ni več, naslednjo generacijo lahko še poveže na slovensko stran, ker je veliko ljudi že šlo, slovenski domovi so manj polni kot so bili 30 let nazaj in pa kako ohraniti 4. in 5. generacijo blizu Slovenji. Imel sem to priložnost, da sem hodil v nemško šolo v Argentini. Nemci imajo 5. in 6. generacijo in še kar hodijo v te šole. To zato, ker je podpora države tako gigantska, da hočeš kot Nemec na nemško šolo. Ali so šole odgovor v tem času, to pustimo, ker se na to ne spoznam, hočem pa reči: povezava s Slovenci v tujini mora biti bistveno večja kot to, kar je Slovenija naredila od leta 1991 naprej. Pričakujem, da bo ta vlada vsaj bolj delala kot prejšnja.

Ga. Petrovčič: Dr. Štrancar. Midva sva začela pa še končajva. Vaša pričakovanja, želje. Kaj potrebujete kot podjetnik in raziskovalec?

Dr. Štrancar: Na plakatu bo tudi ta stavek visel: »Prosim, država, pojdi proč od mene, čimbolj.« Mislim, da tisti, ki smo prišli do denarja s trdim delom in z nekimi vrednotami, znamo sami poskrbeti za en kup dobrodelnosti in podpore. Sigurno je bolje, kot da to delajo neki državni birokrati in da ti poberejo ogromne davke in oni to delijo. Tudi v gospodarstvu pobirajo davke in potem oni podpirajo podjetja, ki bi morala po vsej logiki biti že zdavnaj v stečaju. Torej čim manj države in do tega bo prišlo, ker vsaka birokracija v Bruslju je zatrla evropsko gospodarstvo, posledično tudi slovensko in Evropa zaostaja na vseh možnih pogledih in edini način, da se to spremni je popoln reset. Reset evropske politike, predvsem na davkoplačevalskem področju, ki bo posledično povzročil reduciranje birokracije s faktor 3 4, kar je tisti minimalni faktor, ki ga moramo doseči, če hočemo, da se bo Evropa razvila in ker smo Slovenci bolj papeški kot papež je to faktor krat 5. Naša javna uprava na ministrstvih… pogovarjal sem se z ministri za finance v času osamosvajanja in bilo jih je 40, zdaj pa je 2000

zaposlenih ljudi. Kaj ti več delajo kot takrat? Samo probleme vsem nam. Po eni strani davkoplačevalcem, po drugi strani podjetnikom, ker mora producirati nekaj in producira seveda bedarije in mi v podjetjih potem moramo nastavljati kartice, da se gredo zaposleni štempljati za malico. Norosti kot hočete. To je popolna izguba z nekim realnim svetom, neko realno zadevo kaj je treba narediti, kako je treba narediti, da si konkurenčen v svetovnem merilu. Danes nas bodo Kitajci pregazili, saj glavni problem so Kitajci.

Ga. Petrovčič: To je bil razvoj Slovenije v 35. letih. Malce smo se dotaknili teh odgovorov kako uspešno razviti mlado državo, veliko pa nas očitno še čaka. Dr. Aleš Štrancar, dr. Miloš Čotar in dr. Federico Potočnik, hvala za vaše komentarje in hvala za vašo pozornost.

Slavnostna prireditev (II. del)

Nadaljevali smo s kulturnim programom. Folklorna skupina Mladika je nastala leta 2003 na pobudo učiteljic ter staršev slovenske osnovne šole Franceta Balantiča iz Buenos Airesa z željo, da bi otroci odraščali v sproščenem slovenskem duhu in ohranjali bogato slovensko kulturno dediščino. Vsi plesalci aktivno sodelujejo in nastopajo na prireditvah slovenske skupnosti v Argentini. Triindvajset let neprekinjenega delovanja skupine pa je zasluga voditeljice Mirjam Mehle Javoršek.

Vsi plesalci so rojeni v Argentini, njihove družinske in narodne korenine pa segajo daleč v prelepo in gostoljubno Slovenijo. Na taboru so zaplesali Dolenjski ples in ples Medo bere jagode.

Za tem je prišel pesnik Tone Kuntner, ki nas je popeljal v svet poezije.

Ko sem bil pred 35. leti prvič v Argentini v šoli Franceta Balantiča in so me pozdravili: »Pozdravljam vas, ki prihajate iz nebes pod Triglavom!«, nisem vedel kaj naj rečem, nato pa sem slino požrl in rekel: »Res je, prihajam iz nebes pod Triglavom!« Zato vse, ki ste prišli v nebesa pod Triglavom danes pozdravljam: »Dobrodošli in pozdravljeni v nebesih pod Triglavom! Citiral bom samo tri slovenske avtorje, stebre slovenske kulture in slovenskega duha:

Prvič s tremi besedami Trubar: »*Stani inu obstati*!«, nato drugi steber: Cankar, ki je napisal: »*Narod, enkrat blagoslovljen, devetkrat obsojen, kako si živel, kaj si doživel? Tvoja dolga povest je povest o siromaku betežnem, ki vstaja, vstati ne more. Kolikor je dolin in kotlin po teh lepih deželah, ne držale bi vse tiste krvi, ki je bila tod prelita; in koliko je bo še prelite! Komaj si stopil na svet, si bil, ti narod sužnjev, suženj med narodi. Otrok so bil, pa že suženj! Psovka ti je nauk delila, palica ti ga je vtepala. Suvali so te od vseh strani, očimi in mačehe, botri in botrice. Včasih si zajokal, včasih si se omahnil ves utrujen, včasih si pa tudi planil. Le komaj si planil so te podrli na tla, zvezali so te še tesneje in celo usta so ti zaklenili. V curkih je tekla kri iz tvojih žil, napojila je to zemljo za več klafter globoko. Zato te je ta zemlja rodila. In kadar si jedel sužnji kruh si jedel sam svoje meso in pil svojo kri. Močan si, o slovenski narod. Tisoč in petsto let krvaviš! Izkrvavel nisi! /…/.*« in tretji: France Prešeren, ki piše verze, ki jih imamo lahko za molitev:

De bi nebesa milost nam skazale!
otajat' Kranja našega sinove,
njih in Slovencov vseh okrog rodove,
z domačmi pesmam' Orfeja poslale!

De bi nam srca vnel za čast dežele,
med nami potolažil razprtije
in spet zedinil rod Slovenš'ne cele!

De b' od sladkote njega poezije
potihnil ves prepir, bile vesele
viharjov jeznih mrzle domačije!

Sledil je nastop glasbene skupine Los Tilos iz Argentine. Glasbeno skupino Los Tilos, kar pomeni lipe sestavlja pet članov.

Skupina izvaja argentinske folklorne pesmi in v svojem obširnem repertoarju ima tudi slovenske narodne pesmi. Več let nastopajo po prireditvah slovenskih skupnosti v Argentini. Predstavili so se tudi na priznanih argentinskih odrih, kjer so dosegali visoke nagrade. Kakovost njihovih nastopov je, vsekakor, na visoki ravni.

Zapeli so Rož, Podjuna, Zila in Vrnitev Martina Fierra, njihovo avtorsko priredbo po prevodu dr. Tineta Debeljaka.

S tem smo zaključili 32. tabor Slovencev po svetu, na katerem smo obravnavali razvoj naše mlade države in se še podružili v Kregarjevem atriju ter nazdravili 35. obletnici samostojne Slovenije!

VSEBINA

Sveta maša 2

Slavnostna prireditev 5

Mag. Uroš Zorn, predsednik izseljenskega društva Slovenija v svetu 5

Helena Jaklitsch, državna sekretarka na Uradu za Slovencev v zamejstvu in po svetu 6

Tone Kajzer, minister za zunanje in evropske zadeve 8

Nastop Ižanske godbe 10

Nastop maturantov RAST 55 11

Okrogla miza 12

Slavnostna prireditev (II. del) 25

Nastop Folklorne skupine Mladika 25

Nastop pesnika Toneta Kuntnerja 26

Nastop glasbene skupine Los Tilos 27

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

061.2:314.151.3-054.72(100=163.6)(082)
314.151.3-054.72(100=163.6)(082)

TABOR Slovencev po svetu (32 ; 2026 ; Ljubljana)
32. tabor Slovencev po svetu : Razvoj Slovenije v 35. letih / [urednica Anja Katarina Kocmur]. -
Ljubljana : Izseljensko društvo Slovenija v svetu, 2026

ISBN 978-961-96870-2-4
COBISS.SI-ID 290338563

Izseljensko društvo Slovenija v svetu
Ljubljana, 2026